

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СПЕЦІАЛЬНА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ
МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

РЕЦЕНЗЕНТ: Соломка Ірина Анатоліївна, директор комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр № 1» Миколаївської міської ради, член президії ГО «Асоціація практикуючих логопедів України»

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року № 12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Анотація. У програмі обґрунтовано процес формування у студентів професійної компетенції в галузі методики навчання математики та формування елементарних математичних уявлень у дітей з особливими освітніми потребами в спеціальній (корекційній) школі VIII виду для дітей з ТПМ та інклюзивному просторі освіти. Значна увага в програмі приділена висвітленню сутності поняття «Спеціально-методична професійна компетентність вчителя-логопеда у сфері інклюзивного навчання» і необхідні навички та вміння асистента, вчителя, вихователя щодо визначення сутності соціальних проблем та розглядаються механізми вироблення, прийняття та реалізації нових педагогічних систем освіти для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові спеціально методичні компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами

Abstract. The program substantiates the process of forming students' professional competence in the field of methods of teaching mathematics and the formation of basic mathematical concepts in children with special educational needs in a special (correctional) school VIII type for children with TPM and inclusive education. Considerable attention is paid to the essence of the concept of "Special-methodical professional competence of a speech therapist in the field of inclusive education" and the necessary skills and abilities of assistant, teacher, educator to determine the nature of social problems and mechanisms for developing, adopting and implementing new pedagogical education systems. people with special needs

Keywords: specially methodical competences. competence approach, general and professional competence, teacherspeech therapists, inclusive education, children with psychophysical development disorders.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень та навчання математиці дітей з тяжкими порушеннями мовлення» складена відповідно до Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Напрям підготовки: 016 Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методика навчання математики осіб з особливими освітніми можливостями в освітніх установах.

Міждисциплінарні зв'язки: математика та інформатика, загальна і спеціальна психологія, загальна та спеціальна педагогіка, нейропсихологія, логопедія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1 **Мета** навчальної дисципліни: сформувані у студентів цілісне уявлення про завдання, методи, організацію та зміст формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному освітньому закладі; познайомити студентів з прийомами спеціальної роботи на уроках математики в школі для дітей з тяжкими порушеннями мови та порушеннями інтелекту.

1.2. Завдання дисципліни:

- розкрити перед студентами особливості математичних уявлень у дошкільнят з різними відхиленнями у розвитку; - показати необхідність комплексного підходу до формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі;

- знайомство з частковими питаннями методики формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі; - навчити планувати і аналізувати заняття з формування елементарних математичних уявлень в спеціальному дошкільному закладі; надання теоретичних знань по загальним питанням організації уроку математики, проблеми розв'язування арифметичних прикладів і задач.

1.3. Програмні результати навчання:

ПРН1. Застосовувати отримані знання в галузі спеціальної та інклюзивної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій; **ПРН3.** Вирішувати питання, пов'язані з комплектуванням та організацією діяльності спеціальних навчально-виховних закладів, здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, інтелекту, зору, слуху, опорно-рухових функцій і проводити з ними корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН4.** Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, планувати та проводити з ними корекційно-розвивальну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходу; **ПРН5.** Сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності; **ПРН6.** Організовувати колектив дітей з порушеннями психофізичного розвитку та інтегрованого колективу; **ПРН7.** Здійснювати педагогічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в ролі асистента вчителя інклюзивного класу; **ПРН8.** Використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною діяльністю учнів; **ПРН10.** Співпрацювати з батьками дітей, особами, які їх замінюють, спеціалістами інших галузей (медиками, психологами, вчителями, вихователями); **ПРН13.** Застосовувати найновіші досягнення в спеціальній освіті, здійснювати науково-дослідницьку та методичну діяльність;

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодівають компетентностями:

1.3.1. Загальнопредметні використовувати:

ЗК-1.3. Функціонально-поведінкова компетентність в спеціальній освіті. Здатність до виконання власних професійно-функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність під час освітньої та професійної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків). **ЗК-1.6.**

Адаптивна. Здатність до адаптації в корекційно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають корекційне навчання, розвиток і виховання та навчальну реабілітацію дітей дошкільного, шкільного віку і підлітків, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами. **ЗК-3.4. Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології).** Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті. **ЗК-3.5. Загальнонавчальна.** Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.

1.3.2. Фахові СК.-1 Теоретико-методологічна. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.

СК.-2 Спеціально-методична (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо. **СК.-3**

Комунікативно-педагогічна (відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виражено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодію, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. **СК.-4 Проектувальна (загальна та з урахуванням нозології).** Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

СК.-5 Організаційна (відповідно нозології) Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій. **СК.-8. Корекційно-зорієнтована компетентність.**

Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання порушень психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними

порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

Курс базується на основі знань засвоєних раніше нормативних дисциплін спеціальності. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Мова викладання – українська.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Формування математичних уявлень як необхідного компонента розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості математичних уявлень дітей з відхиленнями у розвитку.

Тема 2. Методика формування уявлень про величину і форму предметів.

Тема 3. Методика формування просторових уявлень та навичок орієнтування в просторі.

Тема 4. Методика формування уявлень про час.

Тема 5. Методика формування кількісних уявлень, навчання рахунку, рахунковим операціям та вирішенню арифметичних задач.

Тема 6. Структура уроку математики в корекційній школі.

Тема 7. Методика вивчення першого десятку.

Тема 8. Навчання рахунковим операціям Методика вивчення першої сотні.

Тема 9. Методика вивчення багатозначних чисел.

Тема 10. Методика вивчення таблиці множення і ділення.

Тема 11. Методика вивчення першої тисячі.

Тема 12. Методика вивчення метричної системи вимірювання.

Тема 13. Методика вивчення вимірювання часу.

Тема 14. Методика вивчення звичайних дробів.

Тема 15. Методика вивчення арифметичних задач.

3. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій ДК 003:2010» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>
<http://moodle.mnu.mk.ua>
3. Базовий компонент дошкільної освіти України / Наук. кер. А.М. Богущ / Дошкільне виховання. – 2016. – № 7.
4. ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ <https://mon.gov.ua/ua>
5. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
6. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богущ А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К.: Видавництво, 2012. 26 с.
7. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» Програма розвитку дитини дошкільного віку / О.І. Білан, Л.М. Возна, О.Л. Максименко Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
8. Богданович М.В. Математика. Підручник для 1 класу. – К., 2001.
9. Бойчук О.В., Фесюкова Л.Б. Дитячий садок із поглядом у майбутнє. Харків, 2005.
10. Гаврилова Н. В. Особливості засвоєння математичних знань молодшими школярами з порушеннями мовленнєвого розвитку : дис. канд. псих. наук : 19.00.08. / Н. В. Гаврилова. Київ, 2004. 292 с. 3.

11. Гаврилова Н. В. Особливості засвоєння знань з математики молодшими школярами з порушеннями мовленнєвого розвитку [Електронний ресурс] / Н. В. Гаврилова // Київ: Актуальна освіта. 2005. Режим доступу до ресурсу: <http://www.studmed.ru/docs/document4546?view=1>.
12. Грибанова О.К. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей / О.К. Грибанова, Щербакова К.Й. К., 1987.
13. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»] /укладач Л. В. Іщенко. Вид. 2–ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
14. Корчевська О., Кордуба П. Конспекти уроків з математики у 1 класі. Тернопіль, 2002.
15. Кочина Л.П. Навчання математики в першому класі. Посібник для вчителів. – К., 2002.
16. Нагорна О. Б. Особливості корекційно–виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 141 с.
17. Основні вимоги до уроку математики у спеціальній школі для розумово відсталих дітей та характеристика його структурних елементів. ОВ Гаврилов – Збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Соціально–педагогічна, 2013
18. Особливості використання якісної оцінки математичних знань у розумово відсталих школярів. ОВ Гаврилов, ОІ Утьосов Збірник наукових праць Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер.: Соціально–педагогічна. 2013
19. Пагута Т.І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально–методичний посібник / Упорядник Т.І.Пагута. Львів, “Новий Світ–2000”, 2019.–298с.
20. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. – К., 2004 .
21. Савченко О.Я. Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти //Дошкільне виховання. – 2000. – № 11.
22. Тунік І. Доказове мислення у дошкільнят // Дошкільне виховання. – 2001. – № 1.Сазонова А.В. Загальнотеоретичні основи природничо–математичної освіти дітей дошкільного віку / А.В. Сазонова – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010 – 248 с.
23. Старченко В.А. Формування логіко–математичної компетентності у старших дошкільників: Навчально–методичний посібник до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / В.А. Старченко – К.: «Світич», 2009. – 80с.
24. Щербакова Е.И. Методика формування елементів математики у дошкільників : учебн. пос. / Е.И. Щербакова – К. : Изд–во Европ. Ун–та, 2005. – 392 с.
25. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів [2–ге вид., допов. і переробл.] Харків: ЧП «Принт–Лідер», 2011. 414 с
26. Скворцова С.О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів розв'язувати сюжетні математичні задачі: [монографія] / Світлана Олексіївна Скворцова, Яна Станіславівна Гасеvecь. Харків: «Ранок–НТ», 2013. 332 с.
27. Спеціальна методика викладання математики в допоміжній школі: Курс лекцій: Навчальний посібник / Упорядники О.В. Гаврилов, О.М. Ляшенко. Хмельницький: ПП Пантюк С.Д., 2003. – 272 с.
28. Заїка А. М. Математика. 30 кроків до школи. / А. М. Заїка. Харків: Торсінг плюс, 2011. 64 с.
29. С. Дендебера. Формування логіко–математичних уявлень дітей дошкільного віку. [Електронний ресурс] Режим доступу:http://nashaucheba.ru/docs/7/6273/conv_1/file1.pdf#page=61
30. Жигайло О. Підготовка до школи – один з найважливіших аспектів логіко–математичного розвитку дошкільника. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://youngestscientists.bl.ee/AQGS/2013_6–2/pedagogy/50–56.pdf

31. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників / К.Й. Щербакова. К.: В-во Європейського університету, 2011. –262 с.
32. Кобрій О. Технології логіко–математичного розвитку дітей дошкільного віку: навч.–метод. посіб. / О. Кобрій. – Дрогобич: Ред.–вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2010. 63 с.
33. Сухар В. Л. Дидактичні ігри. Старший дошкільний вік / Авт.–упоряд. В.Л. Сухар. Х.: Вид–во “Ранок”, 2012. 192 с. (Дошкільна освіта).
34. Пізнавальний розвиток старших дошкільників / уклад. Дикань Н. І., Мельниченко К. С., Шевцова О. А. Х.: Вид. група “Основа”, 2011. 319с. (Серія “Впевнений старт”).
35. Степанова Т.М. Навчаємо математики. Формування елементарних математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку / Т.М. Степанова Гінеза 2014
36. Інформаційні ресурси
37. Рекомендовані інформаційні джерела
38. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
39. info@library.mk.ua
40. <http://www.pedlib.com/Books/>
41. <http://www.logopedshop.com/>.
42. Марченко І.І. Спеціальна методика розвитку мовлення. Навч. посіб. — К. : Слово, 2010. — 285
43. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта (логопедія). – Вид 3-тє, перер. та доп. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. – 312с.
44. Питерси М. Маленькие ступеньки. Кн.6. Восприятие речи. Программа ранней педагогической помощи детям с отклонениями в развитии. МО. / **Пер. с англ.** М.: Ассоциация Даун Синдром, 2001. - 112 с.
45. Рібцун Ю.В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю.В.Рібцун. – К. : Освіта України, 2011. 292 с.
46. Савінова Н.В., Стельмах Н.В., Серeda І.В. Корекційно-виховна діяльність педагога у сучасних закладах освіти/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. 7. Савінова Н.В., Стельмах Н.В. Серeda І.В., Кисличенко В.А. Білюк О.Г., Берегова М.І., Борулько Д.М., Іванова Т.М. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів/ монографія/ Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с
47. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина І) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В.Савінова, О.Г.Білюк, М.І.Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 150 с/ ISBN 978-617-534-633-4
48. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина І) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2021. – 136 с / ISBN 978-617-534-664-8
49. Спеціальна методика розвитку мовлення та початкового навчання мови дітей із тяжкими порушеннями мовлення: (Частина ІІ) Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» / Н.В. Савінова, О.Г. Білюк, М.І. Берегова. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 150 с / ISBN 978-617-534-633-5
50. Спеціальна методика формування елементарних математичних уявлень (Частина ІІ) для змішаних форм навчання: навчально-методичний посібник / Н. Савінова, О. Білюк, В. Кисличенко. – Миколаїв : Іліон, 2022. – 200 с / ISBN 978-617-534-664-9
51. Сікарчук Н.Д. Словникова робота, як напрям розвитку мовлення у дітей з моторною алалією // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. “Корекційна педагогіка та спеціальна психологія”: зб. Наук. Праць. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – Вип.14. – С.144-146.
52. Сучасна українська літературна мова / за ред. М.Я.Плющ. – 2 вид. – К.: Вища школа,

2000.

53. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ. – К.: Актуальна освіта, 2007. – 119с.
54. Шеремет М.К. Логопедія Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. За ред. М.К.Шеремет. – К.: Слово, 2014. – 672 с.
55. Шеремет М.К. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі: Навчально- Навчально-методичний посібник. М.К. Шеремет, Н.Г. Пахомова - К.: Знання, 2009. – 250 с.

Допоміжна література

56. Проектування і розвиток професійно успішної особистості в умовах освітньо-виховного середовища університету : монографія / за заг. ред. В.Д.Будака. – Миколаїв : Іліон, 2017. – С.155-169. ISBN 978-617-534-405-7 Колективна монографія
57. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Психологічні особливості роботи з важковиховуваними дітьми (для тих, хто працює з важковиховуваними дітьми і неблагополучними родинами)): Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 254 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Білюк О.Г. (1,6 д.а.), Чугуєва І.Є., Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В.
58. Вікова та педагогічна психологія (Модуль : Ситуації в житті дітей молодшого шкільного віку). Програма «Знаю і Розумію» практичний матеріал надання психологічної допомоги молодшим школярам, які знаходяться в складних життєвих ситуаціях, або пережили психотравмуючі ситуації. Практичний посібник. – Миколаїв: Видавництво «Арнекс», 2017. – 384 с. Колектив авторів: Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є., Білюк О.Г.(1,6 д.а.), Шапошникова Ю.Г., Кузнецова С.В., Репка А.О.
59. Технологізація навчально-корекційної та корекційно-виховної діяльності педагогів / монографія / за заг. ред. Н.В.Савінової. – Миколаїв : Іліон, 2020. 201 с. (1,5 д.а.)
60. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти : монографія / Н. В. Савінова, І. В. Серєда, В.А. Кисличенко та ін. Миколаїв. – Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2022. – 188 с. ISBN 978-617-729-086-4 (1,5 д.а.)

Інформаційні ресурси

61. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
62. <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm> <http://moodle.mnu.mk.ua>
63. www.ikprao.com;
64. www.mon.gov.ua ;
65. www.edu.com;
66. www.gramota.com;
67. <http://library.auca.kg>
68. <http://www.bj.pu.com>
69. <http://www.edu.com>
70. <http://www.e-teaching.com>
71. <http://www.ict.edu.com>
72. <http://www.asha.org>
73. <http://www.aacap.org>
74. <http://www.dec-sped.org>
75. <http://www.downsideup.org>
76. <http://www.logoped.in.ua>
77. <http://logoburg.nm.com>

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

6. Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальне і фронтальне опитування; самостійні роботи; тестування; модульні контрольні роботи; перевірка індивідуальних дослідницьких завдань; перевірка групових творчих завдань.